

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, szombat, 1908. április 18.

89. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Vicolo dell'Ospedale. (Új Wurzer ház), I. em.

Szerkesztőség telefonszáma 229. - Nyomdai telefonszáma 920.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy órára . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET

a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

FIUMEI KÖVETELÉSEK.

Nemsokára újból összeülnek a magyar és osztrák delegáció tagjai. S ismét sok mindenféle nemzeti követelésről lesz szó. Nemzeti követelésekről, amelyek csak követelések maradnak. A közös miniszterek néhány üres ígéretet tesznek, hogy ezentul így meg amugy lesz s a vége a dolognak az, hogy a mi jogos követeléseink nem valósulnak meg soha.

Fiume érdekében évek során keresztül követeljük, hogy erre az exponált helyre a Jellacsicsról elnevezett 79. gyalogezred helyébe magyar ezredet helyezzenek. Az illetékes körök azonban nem sokat törődnek Fiume védelmével. Nekik ugyancsak mindegy, hogy az ország végpontján, ahol a szláv keselyű bontogatja a szárnyait, magyar vagy horvát katonaság szolgálja az államot. De hogy is kívánhatunk ilyet. Hiszen az állami kormányzat az utóbbi időben mindent elkövet, hogy Fiumében ne tudjon érvényesülni a magyar állameszme. A mai kormányzat összerombolta rövid két esztendő alatt mindazt, amit a mindenkor kormányok kevés igyekezettel jobbra kényszerűségből építettek.

Az első dolga az volt, hogy a magyarság alatt gyöngítse a talajt. Erre a célra a közigazgatási bíróság állt a szolgálatába s meghozta azt a gyalázatos döntést, amelylyel önnönmagát hazudtolta meg. Mert amit évtizedes gyakorlat megerősített (hogy a Fiumében élő magyarokat megilleti a községi választói jog) ezt egy csapásra megmáskította. Így járt el a képviselőválasztás ügyében is. Ez azonban tulajdonított ügy s ma már legfeljebb busulhatunk és mérgeledhetünk rajta.

Szégypir futja el a magyar ember arcát, ha megismeri azt a politikát, amelyet a nemzeti kormány Fiumében követ. A fiumei követelésekkel semmit sem törődik. Az autonóm uraknak eladja a lelke üdvösségét, csupán csak azért, hogy Fiumében látszólagos csend legyen. Igen csak látszólagos. Mert a fiumei közéletben de facto békeesség Ciotta bukása óta nincsen. Pillanatnyi fegyverszünetekről beszélhetünk, de békes alakulásokról nem. A fiumei közéletben sokkal romlottabbak az erkölcsök, semhogy ilyesmit elvárhatnánk. Itt mindenkor a demagógiának, a nagyszájuságnak nyílt tere az érvényesülésre. Azok akik a fórumon vannak, nem látnak tovább az orruknál s minden hazugságot készpénz gyanánt vesznek. Ez azután minden bajnak a kuforrása. A magas testület nem viseltetik bizalommal az államhatalommal szemben s minden intézkedést, minden újítást aggodva és kérkedően fogad.

Mindenkor, amikor valamilyen állami intézmény életbejuttatásáról van szó, előkeresik az ócska fiumei szentbibliát, a statutumot s felvetik a kérdést: nem ütközik-e bele a statutumokba? S a szent biblia mindig szentségtelen tanácsot ad, az inclita rappresentanzának. Nincs is könnyebb dolog, mint egy ócska elavult városi statutumot (magyarul városi szabályrendelet és semmi egyéb) úgy ér-

telmezni, amint azt a tulzó ultraautonóm urak érdeke megkíván. Ha akarjuk vehes . . .

Az ilyen statutum magyarázásoktól hátrált meg több ízben a mai kormányhatalom s csak is ilyen apró kérdéseken mult, hogy a fiumei nemzeti követelések közül egy sem jutott a megvalósításhoz.

Polonyi meg akarta csinálni a törvényeszéki reformokat. Erre összeröfentek a fiumei olasz és horvát ügyvédek s kimondották, hogy ebben a kérdésben csak a regnikoláris bizottság dönthet. Ez persze álokoskodás volt. De a tiltakozás használt s a magyar nyelvnek fakultatív használata a bíróságoknál meg ma sincs érvényben.

A határrendőség miatt is egész sereg komédia folyt le s most végre azután mégis csak életbeléptetik.

A magyar ezred követeléről már évek óta beszéltek. Intézkedés azonban erre nézve sem történt, sőt a jövőben sem fog történni. A mi képviselőink nem sokat törődnek Fiumével. A magyar kikötővárost csak onnan ismerik, hogy innen járnak át Abbáziába magyar pénzt költeni. A delegációban nincs emberünk, aki a hadügyminiszternek megmondaná a véleményét a magyar érdekeknek háttérmentesítése miatt.

Fiume furcsa helyzet előtt áll. S ha a dolog nem volna annyira elszomorító, még nevetneink is rajta. Így azonban a legkomolyabban konstatáljuk, hogy a nemzeti kormány jó politikát űz a magyar kikötővárosban. Agyantapossa a magyar nemzeti érdekeket, hogy az ultraautonóm olaszok azután annál dühösebben tombolhassanak.

S akkor azután jönnek az igazi fiumei követelések!

A Máv. és Fiume.

Semsey László gróf érdekes tanulmányt írt *Néhány szó a Magyar Államvasutakról* címen, amelyben behatóan foglalkozik azokkal a bajokkal, amelyek a Máv.-nál az utóbbi időben uralkodókka váltak. Semsey gróf hosszasan foglalkozik a fiumei forgalmi viszonyokkal s rámutat azokra a hiányokra, amelyek Fiume fejlődésére békítőan hatnak. Semsey gróf szerint a baj kuforrása tulajdonképpen háromszoros. Elsősorban nincs elég vagon, azután nagy a vágányhiány és végül az egyes állomások, főleg a vidéki főpontokon oly szűkek, hogy nem bírják lebonyolítani a forgalmat. A kocsihány magában véve nem is volna olyan rettenetes baj, mert ezen lehet legkönnyebben segíteni, amint hogy a mostani kormány igyekszik is lehetőleg segíteni, mert az eddig rendelt és vásárolt és a 200 milliós beruházási költségen terhére még beszerzendő 3400 teherkocsival együtt 1910 végére összesen 15.181 kocsit fog kitenni a beszerzés, ami nagyban fogja csökkenteni a kocsihányt, de egyáltalán nem fogja teljesen megszüntetni.

A nagy centralizáció és a vágányhiány az, ami akadályozza a teljesítő képességet. Az országos hálózat főerei a fővárosban futnak össze. Ha tehát itt torlódás áll be, ez kihát az egész hálózatra. Minden legesekélyebb kérés a központban hatványozott mértékben jelentkezik a periferiakon és itt órákig, esetleg napokig tartó

késést és zavart idéz elő. Ez a reciprocitás legélesebben tünt ki az 1906—1907. évi kámpányban, amikor a Máv. nem bírta lebonyolítani Budapest forgalmát a vidéki forgalom miatt, a vidéket pedig nem tudta a budapesti miatt. Ezt a bajt növeli a budapesti és vidéki állomásoknak vagonhiánya és a meglévő vágányok helytelen fektetése.

A vidéki főpontok hiányosságát két példa illusztrálja leginkább. Fiume a fő, ugyyszólván az egyetlen kapunk, amelyen át a külföldre jutnak különösen főmegáruink. Ime a Kameralmoravica-fiumei vonal ma naponként 600 kocsit tud szállítani Fiuméba és ugyanannyit Fiuméből vissza. Fiume állomás azonban ezidő szerint még a 400—420 kocsit közt váltakozó forgalmat sem bírja nehézség nélkül lebonyolítani. Mi lesz akkor, ha a baja-bátaszéki át-hidalással a forgalom Fiume felé és a kikötővárosba rohamosan fog emelkedni, rövid idő alatt tán megkétszerezned, sőt még ennél is nagyobb mértékben fejlődni. Hisz a Duna át-hidalása Baja és Bátaszék közt az egész Alföldet és Erdélyt hozza közelebb a tengerhez. Ez mindenesetre kihívja a szakember és a közgazda figyelmét. Pedig az Alföldön ma is nyomorúságosak a viszonyok. Szolnok példái, mely egyrészt Cegléd, Hatvan és Budapest felé irányítja a forgalmat, másrészt pedig Püspök-ladány és Arad felé, a legkedvezőbb esetben sem dolgozhat föl naponta többet 1500—1600 kocsinál. Pedig az őszi forgalom idején a befutó kocsik száma 2300—2500 közt váltakozik. Az őszi évadban pedig nem dolgozható föl naponként több 800—1000 kocsinál.

Foglalkozik a tanulmány természetesen a mozdonyok fontos kérdésével és különös gondot fordít a fiumei kérdésre, kiemelve, hogy *Fiumét szorosabb kapcsolatba kell hozni az anyaországgal.*

Feljegyzésének végén természetesen levonja, alapos és lelkiismeretes vizsgálódásainak a tanulságát is. A tanulság az, hogy mielőtt tovább valamely nagyobb befektetést tennénk, elsősorban tisztába kell jönnünk az ezen-tul követendő forgalmi politika főbb alapelveivel és ezek alapján egy általános tervet készíteni, mely irányadóul szolgáljon a következő 25—30 évben történi új befektetéseknél. Kivánatos, hogy az építkezések mikéntjére és sorrendjére nézve meghatározott irány és folytatóság állapítsák meg. Az egyes vidékek forgalmát egymás közt, valamint a vidék forgalmát a külfölddel is kell terelni Budapesttől. Az új vonalak építésénél tekintetbe veendő minden irányban a jövő fejlődésének lehetősége. Ilyen például a *balatoni vasút, mely idővel tovább építve, alkatrésze lesz a fiumei második vonalnak.*

Főforgalmi vonalaink határállomásainak bővítésénél szem előtt tartandó az a rendelkezés, hogy kiegyenlíthessék a kül- és belföldi forgalom hullámzását. E tekintetben pedig *főfigyelem fordítandó Fiumére, amelynek 1917-ig abban a helyzetben kell lenni, hogy lebonyolíthassa külföldi forgalmunk oroszlanrésztét.*

Botrányok a

„Laura“ gőzösen.

Éneztetik, pofozzák a magyarokat.

Ma éjjel a triestli különvonat háromszázötven kielezített, kizsart, szegény hazavándorított hozott a fiumei állomásra. Szerencsétlen véreinket az „Ausiro-Americana“ osztrák tengerhajózási társaság „Laura“ gőzöseré sodorta rossz sorsuk s a majdnem háromhetes tengeri ut alatt bővea részük volt éhezésben, koplálásban és durva bánásmódban, sőt *pofonokban* is.

A kora reggeli órákban munkatársunk hosszabb időt töltött a visszavándorlók között, akik hajmeresztő dolgokat beszéltek el szenvedéseikről és nyomorúságukról.

Panaszuk elsősorban a hajó konyhája ellen irányult, ahonnan soha élvezhető ételt nem kaptak. Állandóan chetetlen, foszlásnak indult húst, megbűzösödött tengeri sós halat, s valami lehetetlen illatu és külsejű konzervlevest szolgáltak fel. Hiába könyörögtek a szerencsétlen, jobb sorsra érdemes utasok egy falat ehető kenyérért, rideg, sötét durva visszautasításban volt részük s örvendhettek, ha a pincérek csak megviccelték őket. Rendszerint azzal ütötték el a panaszukat, hogy ha van pénzük, nyuljanak a tárcájukba, akkor kapnak jobbat. Ki is fejlődött egy olyan lopott holmival való kereskedés, amelyhez hasonló a kivándorlói hajókon nem fordul elő. Bárkihez akartak is fordulni sérelmeik orvoslása céljából, meghallgatásban nem volt részük, mert mindenütt süket fülekre találtak. A parancsnok pedig egyszerűen *ködenberré* változott, alig volt található.

Az élvezhetetlen koszon kívül hallatlan durvaságok, pofozkodások voltak napirenden. Udvardi Kossuth László gyógyszerész, a sátoraljaujhelyi főszolgabíró fia, aki hosszabb ideig tartózkodott Amerikában, s a nagy gazdasági és pénzügyi harcok miatt kenyerét vesztette, elbeszélte, hogy az oldalba boksolást, lökdövést teljesen megszokták már. Ha a legutolsó matróz vagy pincér utjából azok „Platz” ordítására azonnal ki nem tértek, bőven volt részük a tettegességben. Kossuth elmondta, hogy hasonló ok miatt egy mester embert agyba főbe vertek, úgy, hogy a sapkája is a tengerbe esett. Másokat meg úgy meggyomroztak, hogy a szerencsétlenek a földön elterültek. Elmondta, hogy egy *Molnár Sándor* nevű ismerősét, mert az a pincérek által elarusított bortól kissé jókedvű volt, a *matrózok megverték és megvasalták*. A hajó fizető mesterét pedig határozott visszaéléssel vádolja.

A newyorki magyar-osztrák konzulatus egyik főtisztviselője nagyobb mennyiségű munkásigazolványt adott a fizető mesternek, hogy azokat utközben ossza szét az utasok között. Az igazolvány alapján ingyenes vasuti jegyet kaptak volna azok, akik ilyen munkásjeggyel rendelkeznek. A fizetőmester az igazolványok szétosztását egy fiatal visszavándorlóra bízta, aki számos ember jelenlétében kinyilatkoztatta, hogy munkásigazolványt csak *zsídónak* ad, *kereszténynek* pedig csak egy-két dollárért hajlandó adni. A fenyegetésekre sem ő sem a fizetőmester nem reagált, hanem inkább *pofonokat ígérték*.

Bachmann Nándor rózsashegyi lakos panaszkodva és szitkozódva emlegette, hogy feleségét, aki kis gyermekét szoptatta, egy trieszti olasz asszony megpofozta, mert lépcsőn nem tudta gyorsan kikerülni. Mikor a megvert asszony férje, *Bachmann*, a parancsnokhoz ment panaszra, az jól mulatott rajta, s elégtétel helyett azt a tanácsot adta, hogy *ő is üsse nyakán az italiana-t*. A jó tanácsot a magyar asszonyok meg is fogadták s all right kiáltással neki estek az olasz asszonynak s istenigazában helybenhagyták.

Megbotránkozással közöljük a „*Laura*” gőzösön történeteket s felhívjuk a kormányzóság és a belügyminisztérium figyelmét, hogy hasonló botrányokat egyszersmindenkorra tegyen lehetetlenné.

UJDONSÁGOK.

— Havass Rezső dr. felolvasása.

Havass Rezső dr., Dalmácia kiváló ismerője érdekes felolvasást tartott a Magyar Történelmi Társulatban e címmel: „*Mitis* Silvio dalmát történetirő műve Nagy Lajosól.” A dalmát származású *Mitis* Silvio, aki jelenleg a pólai leányliceum igazgatója, tanulmányt írt az *Anuario Dalmaticoban* Nagy Lajosról. Munkája mindenik sorában Nagy Lajos bölcsességét és hatalmát hirdeti. Rámutat arra, hogy Nagy Lajos Dalmáciát Szent István birodalma nélkülözhetetlen tartozékának tekintette, amelyért minden áldozatot kész volt meghozni, s hogy a dalmátok a magyar királyokhoz s különösen Nagy Lajoshoz teljes odaadással ragaszkodtak. Lényeges körülmény, hogy *Mitis* főleg dalmát és horvát történeti forrásokból merítette ihletét Nagy Lajos iránt. *Mitis* szerint pontos adatok állanak rendelkezésünkre, hogy a Magyarország és Dalmácia közötti viszonyban mindig

az *Adria keleti partjának kérdése állt előtérben*. Nagy Lajos alatt felvirágozott Dalmácia. Különösen *Reguzára* nézve volt a magyar uralom a szabadság forrása, mert Lajos kedvezett a kis köztársaság tengeri és szárazföldi kereskedelmének. *Mitis* Nagy Lajost és az ő dalmát politikáját kellő objektivitással és kritikával ítéli meg, de egyszersmind azzal az előszere-ttel és nemzeti kegyelettel, mellyel a régi dalmát történetirők is hódolnak annak a magyar királynak, ki hazájuk történetük legragyogóbb napjait derítette fel. A felolvasást tetszéssel fogadta a nagyszámu hallgatóság.

— **Hadihajók útja.** A „*San Georg*” hadihajó tegnap Pólabá s érkezett ma *Gravozába* indult.

— **Nagy György** országgyűlési képviselő szombaton este Fiuméba érkezik, mely alkalommal a *Fiumei Magyar Kör*, amelynek Nagy György tiszteletbeli tagja, husvét hétfőn délután 4 órakor a körhelyiségben (Via *Pomerio* 6) *kedélyes összejövetelt* rendez, amelyen Nagy György képviselő is részt fog venni. Vendégeket ez alkalommal szívesen lát a kör vezetősége.

— **Részletek az „Előre” megmentéséről.** Lapunk tegnapi számában ilyen címmel megírtuk, hogy az „*Előre*” gőzös zátonyra jutott. Ezen ügyben ma megjelent a szerkesztőségünkben a tengerészeti akadémia növendékeinek háromtagú küldöttsége s arra kért bennünket, hogy reputációjuk érdekében írjuk meg, hogy ők egyáltalában nem vesztették el a fejüket, sőt szívük és fejük nagyon is helyén volt. Kérelmüket azzal indokolták, hogy erős munkával megszerzett tekintélyük nagyon leszállana sok kék és fekete szem előtt, ha rajtuk száradna, hogy ők egy kis zátonyra jutásnál is már bátorságukat veszítették volna. Egyébiránt megemlítjük, hogy a hajót *Kardos* kapitány vezette, s *Szabó* Soma tanár csak vendég volt.

— **Az Adria tengerhajózási társaság közgyűlése.** Az Adria m. kir. tengerhajózási társaság e hónap 30-ikán tartja rendes közgyűlést. A közgyűlés mint jeleztük — nem fogja betölteni *Köhler* Zsigmond igazgatósági tag helyét. Ez érthető is, mert a vállalatnak a háromtagú elnökségen és vezérigazgatón kívül így is tizenkét igazgatósági tagja van. Ezt a nagy számot az igazgatóság fölöslegesnek tartja szaporítani.

— **A Fiumei Otthon** e hó 27-én, hétfőn este 7 órakor saját helyiségében (Budapest, VIII., *Mária-utca* 11. sz.) tartja évi rendes közgyűlést a következő tárgysorozattal: 1. Az elnökség, választmány és az ellenőrző bizottság jelentése. 2. 1906. és 1907. évi zárszám:adások jóváhagyása és a felmentvény megadása. 3. Az 1908. évi költségeloirányzat jóváhagyása. 4. Az elnökség és a választmány indítványa. 5. Nétáni indítványok a tagok részéről az alapszabályok 22. §-a értelmében.

— **Az osztrák Lloyd osztaléka.** Az osztrák Lloyd tengerhajózási társaság e hónap 23-ikán állapítja meg mult évi zárszámát. A kiszivárgott hírek szerint a társaság mult évi tiszta nyeresége közel 1,750.000 korona, melyből részvényenkint 18 korona osztalékot (4¹/₂%) fognak fizetni.

— **Sorozások a Quarnero szigetein.** Quarnero szigeteinek községeiben május havában folynak le a sorozások. Vegliában május 4. és 5. napjain, Chersoban május 13-án, Lusinpicolóban május 15-én és 16-án soroznak. A szomszédos Abbáziában és Voloszkában május 6., 7., 8., 9. napjain tartják meg a sorozást.

— **A rappresentanza és a városi delegáció** a husvétii ünnepek miatt ezen a héten nem tart ülést.

— **A Magyar kiviteli és behozatali részvénytársaság** a felszámolást befejezte. A vagyonskimutatás értelmében 181,451 K volt a részvényesek közt felosztandó. 600 részvényre, melyre egyenként 300 K-nyi befizetés történt, részvényenként 302 K jutott.

— **Állami tisztviselők közgyűlése.** A tengerparti m. kir. állami tisztviselők egyesülete e hó 28-án délután 6 órakor tartja egyesületi helyiségében rendes évi közgyűlést. Az esetleges indítványokat három nappal a közgyűlés előtt kell benyújtani.

— **Fiumei társadalomtudományi kör.** A fiumei társadalomtudományi kör szombaton este 8 órakor felolvasó estét rendez, amelyen

Kelics Koszta dr. orosz publicista tart előadást német nyelven az orosz forradalomról és az agrár kérdésről.

— **A kikötőből.** Érkezett: „*Ettore*” osztrák gőzös üresen Triesztből, „*Maria dei Pompei*” olasz vitorlás Calabriából 380 tonna kénnel a *Schenker* cégnek ajánlva.

Indult: „*Java*” magyar gőzös Triesztbe üresen, „*John Mirae*” angol gőzös Newyorkba üresen, „*Zrinyi*” magyar gőzös Marseilleba 320 tonna fával és 210 tonna vegyes áruval, „*Baross*” magyar gőzös Rotterdamba 740 tonna fával.

— **Öngyilkos asszony.** Abbáziának a sétáló asszonyok kacagásától és förtjtétől hangos egyik parkjában tegnap délután revolver dörrenés hangzott el. A megrémült közönség kutatott a lövés irányában s csakhamar megtalálták az életuntat. Egy fiatal szép asszony volt, ki csak a napokban érkezett Abbáziában. Az öngyilkosságot úgy látszik anyagi gondok miatt követte el. Erre mutat az is, hogy tegnap előtt este Fiumében is járt, s azután egyik előkelő hajóstársaság sportolásról híres tisztviselőjét is megszólította, hogy tizenkét forintos fiakkerszámláját fizesse ki, mert neki csak három koronája van. Kivásága azonban nem teljesülhetett. . . . Az életuntat holnap temetik.

— **Az Amerikai visszavándorlás.** Newyorkból jelentik, hogy a visszavándorlási mozgalom még mindig igen jelentékeny, sőt fokozódása is várható. Ujesztendő napjától február 20-ig 99.122 visszavándorló hagyta el az Egyesült Államokat, míg tavaly ugyanebben az időszakban csak 27.635 volt a visszavándorlók száma. Kivándorló ugyanebben az időben 27.628 érkezett Amerikába a tavalyi 70.672 helyett. A visszavándorlók száma tehát a tavalyihoz képest 71.494 emberrel gyarapodott, míg a bevándorlóké 43.044 emberrel csökkent, úgy, hogy Amerika az idei esztendő első ötven napjában a tavalyihoz képest összesen 114.541 embert vesztett bevándorlókban. Némi csekélyebb arányú fellendülés után az ipari viszonyok rosszabbodtak s tekintettel az elnök választási kampány közeli megkezdésére, nincs is kilátás arra, hogy nagyobb arányú ipari fellendítés lesz a közel jövőben. A bevándorlókban való veszteség azonban még nincs inyere az amerikai nagytökének, éppen azért mert most különösen szükség volna a munkátalanok minél nagyobb tartalékára, hogy ezen a réven a munkabérek leszálljanak. A nagyobb ipari és kereskedelmi testületek máris megmozdultak, hogy a nagy hajózási vállalatokkal érintkezésbe lépve, a külföldi közvéleményt alkalmas és kipróbált eszközökkel megmátsítsák. Különösen Pennsylvania óriási gyártelepeit és szénbányáit sújtja erősen a bevándorlók olcsó munkájának hiánya s az ott érdekelt testületek máris megkezdtek a megfelelő sajtó és reklám akciót a bevándorlás növelésére.

— **Francia kikötők összekötése.** A francia közmunkügyi minisztérium ujabban törvényjavaslatot terjesztett a képviselőház elé, mely szerint a tengeri és belhajózási kikötőkben levő tárházak, ki- és berakodási berendezések tulajdonosainak, vagy engedményeseinek, valamint magánvállalatok tulajdonosainak megengedtetik az összekötő vágányok létesítése, mely jog a bányák és gyárak számára már korábban megadatott. Az államtanács, ha közérdekben fekvőnek találja a vasutak meghallgatása után elrendelheti, hogy a pályaudvarokon a hajók kikötése céljából szükséges medencék és berendezések a vasutak által létesíttessenek. Az e célra szükséges költségeket, az érdekelt bevonásával, az állam vállalja magára.

— **Vasutasok választmányi gyűlése.** A vasutasok országos szövetségének fiumei kerülete e hó 22-én este 7 órakor saját hivatalos helyiségében *Fodor* Ármin elnöklésével választmányi ülést tart. Tárgy: 1. A kerületi gyűlés előterjesztése. 2. Folyó ügyek. 3. Segélyek tárgyalása. 4. Indítványok.

— **A fiume-abbáziai omnibus-vonal menetrendje** e hó 7-ével a következőképen változik:

Indulás Fiuméből Abbáziába naponként d. e. 9:30 és 11:30 órakor, d. u. 2:30, 4:30 és 6:30 órakor.

Indulás Abbáziából Fiuméba naponként d. e. 1:30 órakor és d. u. 12:30, 3:15, 5:30 és 7:30 órakor.

Jegyek a hajón kaphatók. *Menetidj 20 fillér.*

SZINHÁZ.

— A színházi bérletek előjegyzései még mindig nagy élénkséggel folynak közönségünk körében. Az eedigi színiidények egyikén sem volt oly nagy érdeklődés a magyar előadások iránt s az előjelekből ítélve, nagyon sokszor fog zsufolóság megtelni a Fenicse nézőtere. A mostani színházi átalakítások alatt, melyekkel a vasárnapi bemutató előadásokig teljesen elkészülnek, egyidejűleg lázasan folynak a próbák is az ünnepi előadásokból és a legközelebbi ujdonságokból, amelyet Balla igazgató ujonnan szervezett, kitűnő ensembléje elsőrangú szereposztásban tanul be.

A színházi bérlek sorában ott látjuk városunk számos notabilitásait és műpártalóit. Pályolt bérletek *Nikó* Sándor gróf kormányzó, Gróf Somsich, Wickenburg István gróf, Balpataki Zsigmond, Kankovszky Ferenc, Ossoinack János, Termatsits Kálmán, Donath Imre, az „Ungaro-Croata” Leitner Károly, Neuberger Félix, Szentgyörgyi Ferenc, Klein Adolf stb. Ezenkívül igen sokan bérletek földszinti zsölle és támlásszék ülőhelyeket, így Forrai Miklós, Polgár Samu, Szirányi Jenő, Wolf Dezső, Gifick Hermann, Grünwald Artur, Bartha Antal, Somsich gróf, Pauk Ödön, Fésüs György dr., Tauffer N., Egger Jenő, Fazekas Béla, Mayder. Ezekben a fixelőjegyzéseken kívül még számosan fognak résztvenni a színház-bérlek puplikum sorában.

— A magyar színház ünnepi előadásai. A magyar színtársulat a két husvétünnepnapon bemutató előadás gyanánt a legérdekesebb, vonzó ujdonságokat állította össze. Vasárnap délután *A peleskei nótárius*, kacagató, énekes bohózat, este pedig Huszka Jenő csodaszép, olasz tárgyú operettje, az *Aranyvirág* kerül színpadra. Hétfőn is két előadás lesz, délután fél 4 órakor félhelyárakkal *A falu rossza* Tóth Edének örökszép népszimfije, este 8 órakor *János vitéz* magyar daljáték, mely Budapesten e hóban éri el 400-ik előadását.

TAVIRAT. TELEFON.

A tisztii fizetésemelés és a közös miniszterek.

BÉCS, ápr. 17. A katonai tisztii fizetésemelés elsőrangú politikai kérdéssé nőtte ki magát. Bécsben husvét után koronatanács lesz, amely döntő befolyással fog bírni a politikai helyzere. *Aehrenthal* külügyminiszter és *Schönaich* hadügyminiszter ugyanis megígérték az osztrák delegációnak a tisztii fizetésemelést és ha ígéretüket nem tudják beváltani, levonják a konzekvenciákat.

Farkas Pál Björnsonnál.

ROMA, ápr. 13. Farkas Pál magyar író, ma beszélgetést folytatott az itt időző Björnson norvég tudóssal, aki beismerte előtte, hogy a magyarországi nemzetiségi kérdésben hamisan informáltak, de hozzátette, hogy Magyarország nemzetiségi ellenes politikája elhibázott. A pánszlávizmus diadalmasan halad előre. Erőszakos eszközökkel megakadályozni ezt — úgy mond — örület. Hangoztatta, hogy Magyarországnak békét kell teremteni a nemzetiségekkel.

Polonyit elutasították.

BUDAPEST, ápr. 17. *Polonyi Géza* volt igazságügyi miniszter a Lengyel-ügygel kapcsolatban negyven tanu beidézéseit kérte. A törvényszék *Zsitvay* elnöktete alatt ma döntött ez ügyben s *Polonyi* kívánságával elutasította.

A bán lovagias ügye.

ZÁGRÁB, ápr. 17. *Medakovich* Bogdán, a szerb önálló párt elnöke, akit *Rauch* báró bán a párt ismert nyilatkozata miatt provokáltatta, ma megnevezte segédeit *Forda* Ignác ezredes és *Jellacsics* Gyula személyében. Az esettel kapcsolatban a belgrádi hírlapírók tiltakozó levelet intéztek a bánhoz eljartása miatt.

Egy vitorlás katasztrófia.

CATANIA, ápr. 17. Egy olasz vitorlás az itteni partok mentén fölborult. A vitorlázón hét ember volt. A tulajdonos holttestét megtalálta. A hat ember sorsáról nem érkezett hír.

ERBISTI GIOVANNI

„All' Universo“

FIUME, Via del Fosso 2.

Nagy erdőégés.

SELMECBÁNYA, ápr. 17. Az itteni erdőben gyújtogajás következtében tűz támadt, amely az erdő javarészét elhamvasztotta. A kár igen nagy.

Nyilt-tér).

Az uri- és nőiszabók ipartestülete ümében.

F. hó 19-én, vasárnap délelőtt 10 órakor a fiumei kereskedők és iparosok helyiségében (városi takarékpénztári palota)

fontos értekezlet

tartatik, amelyre minden uri- és nőiszabó iparos, hölgyek és urak egyenlő meghívotnak és saját jói felfogott érdekekben felkeretnek, hogy teljes számban megjelenni sziveskedjenek, mert nagyfontosságú és általános érdekű ügyek fognak tárgyalatni.

Fiume, 1908. ápr. 15. hó 15.

Az elnökség.

*) Az ebben a rovatban közlöttékért a bekiöld felelős.

Felelős szerkesztő: Murai Jenő.
Szerkesztő: Fodor Oszkár.

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ADRIA PALOTA FIUMÉBAN ADRIA PALOTA

betétkönyvek és folyószámlák után

4½% netto kamatot

terít meg feleinek

A járadékadót a bank ön maga viseli.

Az új bérlő által teljesen újjáalakított és kiválóan vezetett

Therapia szálló

Cirkvenicában

kitűnő ellátást és kifogástalan kényelmet nyújt mérsékelt áron. Villanyvilágítás, házi fürdők, remek fővényű tengeri fürdő, saját tehenészet stb. Orvos a házban.

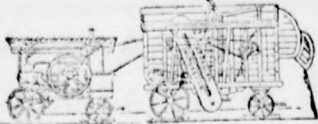
Felvilágosításokkal készséggel szolgál

Az Igazgatóság.

MOTORVEVŐK FIGYELMÉBE!

Herkules-mótorvállalat, Budapest, V., Váci-ut 30.

Ajánlja egy cseplési, mint malomüzemre kitűnően alkalmas, legegyszerűbb benzin lokomobiljait, melyek V. ker., Váci-ut 30. szám alatti gyárban bármikor üzemen megtekinthetők.

Teljes jótállás kifogástalan üzemerit!

Üzemeltetők részére! Bámulatosan egyszerű szerkezet!
Rendkívül csekély benzinfogyasztás!
!!! 13—14 éves fiu is kezelheti!!!
Árjegyzék ingyen! Olcsó árak részletfizetésre!
200 drb. elismerő levelet a Magyarországon üzemen levő motorokról!

— Óriási készletek az idényre —

elegáns, modern és elsőrendű
kész férfi-és gyermek - ruhákban.

Nagy raktár szörmeárukhoz.

Ruhák mértékre is készítettnek

Halál a poloskákra!

DESODEROL

az egyetlen radikális szer poloskák és más férgek ellen. Ragadós betegségek ellen fertőtlenítő. Elarusító

Graf A. Fiume Riva Canale Telet. 622.

Literje K 150 házhoz szállítva.

Lakások fertőtlenítése elvállaltatik.

Használt és új

zsákok raktára.

Bel- és külföldi gyártmányu új és használt zsákok vétele és eladása.

Rupnik Emil

Ürményi-tér 6. sz. Steinmann-féle ház.

Telefon 226. sz.

Átköltözés miatt eladó egy igen jó karban levő ebédli dohányzó,

fürdő és előszoba

berendezés és egyéb butordarabok.

Cim a kiadóhivatalban.

Budapesti női szabónő

a legelegánsabban és igen jutányosan készít angol és francia női kosztümöket.

Seiler R. Susák Primorska u. 1. III.6
Ugyanott jobb hazból való tanulóányok felvételnek

MAGYAR VENDÉGLŐ

Fiume, Riva Szápary, az Adria palota mellett.
Egyedüli magyar étterem.

Kizárólag magyar konyha.

Közvetlen termelőktől beszerelt magyar borok. Kitűnő villás reggeli.

Mérsékelt árak.

Az átutazó és a helybeli magyarság találkozó helye. Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

A

„De la Ville“

kávéházban

ma és minden este

BARCA JENŐ

jeles kaposvári cigány zenekara

hangversenyez.

VELENCE - LIDO PENSION CORNE D'OR

Egyetlen nemzetközi családi penzió a Lidon, **csendes fekvésben**, gyönyörű kerttel és tágas verandával. Teljesen zanzari mentes.

Kitűnő bécsi és magyar konyha

Teljes penzió 7-10 liráért.

Május, június és szeptember havában mérsékelt árak valamint szobák ellátás nélkül is.

Villamos vasúti és hajóösszeköttetés.

(A hajó kikötő helyétől mindjárt jobbfelé menni).

PORTO-RÉ

(KRALJEVICA)

LIBURNIA SZÁLLÓ

tengeri fürdő remek hullámveréssel.

Gőzösen 40 percnyire Fiumétól.

Pörmentes levegő. Gyönyörű fekvés.

== Teljes ellátás mérsékelt áron. ==

KITŰNŐ KONYHA!

FÜRDŐK ÉS ORVOS A HÁZBAN!

CRNKOVIĆ

szálloda, penzió és kávéház.
CIRKVENICA.

A fürdő központján, közvetlen a tengerpart mentén, a mólótól 2 pezcnyire.

Kitűnő magyar és német konyha.

Kitüntetve a német orvos kongresszus által.

Eredeti magyar és német fajborok valamint Müncheni és Pilseni sörök.

Utazóknak és kirándulóknak kiválóan alkalmas hely.

Olcsó árak.

Pontos kiszolgálás.

Tulajdonos: **CRNKOVIĆ JÓZSEF.**

Naponta friss!

Naponta friss!

Az új

Huscsarnokban

a legjobb minőségű és naponta friss

Marha-, Borju- és Sertéshus kapható
meglepő olcsó árban.

Ne mulassza el megtekinteni és egy próbavásárlást tenni az új
HUSCSARNOKBAN

Piazza Urmény 1. számú vásárcsarnok 24-26. számú rekesz.
Kívánatra házhoz is küldjük a húst!

Kitűnő tisztelettel
REICH TESTVÉREK.

Magyar cég.

Wellmann Testvérek

Nagy választék

FIUME, Via del Pozzo 2.

Telefon sz. 19.

vas-, szerszám-, konyhaberendezési és háztartási
cikkek dúsan felszerelt raktára olcsó árakon.

Takaréktűzhelyek! Kályhaellenzők! Széntartók! Mérlegek!

Krupp-féle

Hazai gyártmányu losonci

Berendorfi nickeledények.

Excelsior zománzedények.

SPORT VENDÉGLŐ

FIUME, Via Germania 2
a Jellacsics kaszárnya mellett.

Izletes magyar konyha. - Kitűnő borok.
Kőbányai Polgári Sör.

WEISZ JENŐ vendéglős.

Cinematograf „EDISON”

Működőképtér
VIA FIUMARA 2. SZÁM.

A legszebb és legtekintélyesebb vetítési szerkezettel.

Villanyosan szellőztetett s kényelmes ülésekkel berendezett nézőtér.
Állandó előadások d. u. 1/25-től kezdve.

Állandó bérlet jegyekis válthatók a pénztárnál.

ADRIA ÉTTEREM

— FIUME, —

Piazza Elisabetta. o-o-o Via Adamich.
A város központjában.

Idegének találkozó helye.

Kitűnő konyha.

Minden időben friss halak.

Ha szereti az egészségét,

használjon kizárólag

aluminium konyhaedényeket

tiszta alumíniumféméből, a melyekkel fűtőanyagban 40%-ot takarít meg.

EGYEDÜLI FŐRAKTÁROS

LEONESSA VINCENZO

Via Andrássy 17. — FIUME — Via Andrássy 17.

FABBRO GIUSEPPE

Via Governo — FIUME — (Corso)

Késes és köszörüs

dus raktárral a legjobb minőségű késarukban és mindennemű vágószerszámban.

Nikkelezés és villanyerőre berendezett műhely.

Rákóci vendéglő

Az új kivándorlási palotával szemben,
Valódi magyar konyha.

Ebéd és vacsora 20 forint.

Kényelmes hely társas kuglizók részére. Gyönyörű kerthelyiség.

Tisztelettel

GULYÁS LÁSZLÓ, vendéglős.

Fiumei első magyar rizshántoló-és rizskeményítőgyár részv. - társaság

FIUME.

Különlegesség

FÉNYKEMÉNYÍTŐ

táblácskákban.

VÉDJEGY.

A vegyi tisztaságért a gyár kezkesedik

ADÓTULAJDONOS: „A TENGERPART” LAPKIADÓ VÁLLALAT.

Schenk Lajos

férfiszabó üzlete.

FIUME, Corso 7. sz. II. em.

Készít a legfinomabb angol és francia szövetekből a a legkényesebb igényeknek megfelelő divatos öltönyöket és felső kabátokat mérsékelt áron.

Nagy raktár hol- és külföldi szövetekben.

Gyors és pontos kiszolgálás.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Estéknként kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. Kezdeté 9 órakor.

HIMMEL FERDINAND

FIUME

elsőrangú divatszabászata márczius elsejétől

Via Fiumara 2. szám. II. em.
alatt van.

Dr. PACHANY A.

FOGORVOS FIUMÉBAN

működik minden nap délután 3—6 órakor.
„VILLA ISTRIA” ABBAZIÁBAN.

Olasz és francia

nyelvtanítás könnyű módszerrel és olcsó áron
vállalok. Ajánlatok „S. S. 800” címen a kiadóba
NYOMATOTT A QUARNERO NYOMDÁBAN FIUME